

qualitat de vida personal, familiar i fins i tot social que justifica no només l'existència d'aquest tipus d'especialitat mèdica, sinó també que els metges generalistes i els propis pacients tinguin present la seva existència i sàpiguen els beneficis que se'n poden obtenir, en un aspecte tan important com és l'alleujament del dolor en els pacients amb càncer incurable.

Tot i que una gran part de les tècniques utilitzades en aquestes unitats es

poden considerar de tecnologies pròpiament hospitalàries, hi ha un petit —i no per això poc important— grup de tractaments que, sota el control i la supervisió dels especialistes, poden fer-se, amb garanties d'èxit, fora dels hospitals. Es tractaria fonamentalment de la utilització de fàrmacs de provada efectivitat contra el dolor greu, els quals, en les circumstàncies pròpies d'aquests tipus de pacients, tindrien una indicació plenament justificada. Aquí, com en mol-

tes altres activitats sanitàries, la col·laboració entre els metges que controlen els pacients terminals i aquestes unitats poden beneficiar en gran mesura la qualitat de vida d'aquests pacients.

Maria Victòria Ribera

Doctora en Medicina

Unitat de tractament del Dolor
C.S. Vall d'Hebron, Barcelona

LA VIDA SEGUEIX

Montserrat Gorchs

Fer i desfer forma part de la vida. Les peces que constitueixen l'entrellat de la vida són senzilles, encara que van encadenades unes amb les altres fent llargues molècules, formant un joc perfecte (o quasi). Els elements químics que componen la vida en la seva part més bàsica són el carboni (C), l'hidrogen (H), l'oxigen (O), el nitrogen (N), el fòsfor (P) i el sofre (S), acompanyats de traces d'altres elements en major o menor proporció. Aquests, units en formes concretes, constitueixen els principis immediats inorgànics (aigua i sals minerals) i els orgànics (glúcids, lípids, pròtids i àcids nucleics). Aquests rajols fan funcionar la maquinària específicament, agrupant-se, reaccionant, formant orgànuls que, junts, donen lloc a les cèl·lules (amb múltiples formes i funcions), les quals, unint-se, formen teixits, i aquests, lligats a una funció, donaran un òrgan, el qual, amb altres, constituirà un aparell. El paquet d'aparells i sistemes formen l'individu complet. Així doncs, els sers vius no som res més que cadenes de cadenes d'elements que en un desordre ordenat funcionen a la una. Tots els sers tenim un material hereditari: és l'herència dels progenitors, que ens marca el nostre disseny vital; és l'ADN (àcid desoxiribonucleic), que es troba dins el nucli de cada cèl·lula.

L'origen de tot ser humà (així com el de tots els sers sexuats) rau en el retrobament fortuït i atzarós de dues cèl·lu-

les: un sol òvul femení amb un espermatozoide masculí (trionfant, ja que arriba el primer deixant enrere els altres viatgers del trajecte), amb un pare (donant del material hereditari) i sobretot una mare (nadadora i portadora d'aquest nou ser). De la unió (és un gran què que es trobin dues cèl·lules en el moment indicat) se segueix tota una evolució i desenvolupament d'aquest nou ser (on un més un fan un de diferent) amb l'ajut maternal. En obrir els ulls a la llum (naixement), aquest nou individu inicia

un camí amb el cos format que anirà creixent, treballant, ampliant fins que ja no sigui possible. Entretant s'anirà incorporant aliment, matèria i energia que permetran aquest canvi, aquesta transformació, fent-se seu tot allò que pren de fora. Així, en menjar cols, patates, conill, lluç... afegim al nostre organisme tots aquells elements químics que aquests productes, fins llavors, contenen. Ens els fem nostres, gràcies a la nostra maquinària metabòlica: de les grans molècules en fem bocins (amb l'ajut mecànic de dents i sobretot d'enzims), traient-ne el que realment interessa per seguir vivint.

Això continua així durant tota la vida. La vida és, doncs, unió d'enginyers moleculars, cel·lulars.

Quan tot aquest rellotge s'endarrereix en el funcionament o va perdent peces, fa que no es pugui vèncer el repte del temps, i deixa de marcar el tic-tac del cor que impulsa el torrent sanguini a tot l'organisme, corrent que aporta tot l'aliment (gasós, sòlid i líquid) i recull les deixalles produïdes en tota la metamorfosi de la matèria incorporada, s'acaba la coda. Esdevé la mort irremediament: es deixa de respirar i de seguir amb l'intercanvi exterior-interior. El pas següent és abandonar el cos. Es torna a la Terra el que és de la Terra; tots els elements vitals es recuperen, perdent la forma del cos.

Si es produeix incineració s'està gua-



La vida segueix.

ARNIU

nyant temps en el retorn dels elements, gastant això sí, més energia en la combustió. Si es deixa a somort, el temps va treballant amb el poc llumí que hi ha a la fossa. Hi ha doncs, un equilibri entre la vida i la mort, balancejat pel temps.

Durant tota la vida prenem elements de la natura mitjançant l'activitat nutritiva. Però en el nostre poder no hi duren gaire temps perquè anem canviant, renovant part del nostre cos, depenent de la naturalesa de l'element en qüestió i de la posició que vagi a ocupar (hi ha cèl·lules que es canvien cada set dies, i d'altres que no es renoven mai, com les neurones). Per tant, mai som els mateixos. Així, en morir, som uns altres, deixant tot allò que tenim de préstec des que va iniciar-se el compte enrera de la nostra vida. Però la nostra pèrdua servirà perquè el magatzem torni a recuperar material, deixant a part que el buit físic i psíquic pugui ser impossible d'omplir entre els que queden.

Durant la nostra estada a la vida fem ús (físic, químic, biològic i psicològic) dels elements químics que són a la nostra disposició, en funció de les nostres necessitats. Els tenim atrapats, encara que no tots els controlem, ni tampoc podem lligar-los per sempre al nostre

cos. El propi cos ja s'encarrega de desprendre's d'allò que no cal en el moment precís. La natura és sàvia.

Tot això ens dona peu a iniciar un viatge entre la vida i la mort (amb un àtom d'un element). Si poguessim marcar una de les unitats bàsiques dels rajols de la vida, com ara el carboni, podríem viatjar sense aturar-nos per molts organismes i rutes al llarg del temps. El trajecte podria ser il·limitat i amb infinites aturades. Podem iniciar l'itinerari en qualsevol individu ja format que pren aliment. Així, en beure llet (natural, s'entén), estem incorporant un material fabricat per una vaca, estem fent nostra, doncs, una part dels elements químics atrapats per aquesta, la qual, en menjar herba, havia pres del subsòl. Així, en beure aquest producte blanquinós i nutritiu afegim partícules del sòl que han passat abans per uns altres sers. I ves a saber qui ha aportat aquestes partícules al terra, pot ser l'enterrament d'un altre animal, o les femtes d'un altre habitant. Per tant, tots nosaltres podem tenir dins el nostre cos una part d'alfals, de vedella... i qui sap si de dinosaure o de Darwin, perquè la vida segueix, no s'atura. Es tracta d'aprofitar el temps en la forma present i amb les eines a l'abast.

Ens anem reciclant, ara és meu, ara és teu, ara és seu.

Avui els tinc jo, ahir tu i demà «chi lo sa»? ⚡



Dibuix del segle XIX

Montserrat Gorchs i Coromines

Ballús, S.A.

PNEUMÀTICS i CARBURANTS

GAS-OIL C

BERGA

ESTACIÓ SERVEI P. PAU
TEL. 821 01 70 - 821 01 93

GIRONELLA

ESTACIÓ SERVEI SANT MARC
TEL. 825 09 34 - 822 82 88

SERVEI PNEUMÀTICS

ESTACIÓ SERVEI P. PAU
TEL. 821 02 12
C/. ROSER, 5
TEL. 821 01 28

GUARDIOLA DE BERGUEDÀ

GAS-OIL C
TEL. 822 70 60